

Bert Rijnen (Heyde Hoeve) over mestverwerking door de Heyde Hoeve:

'Onze cirkel is rond'

Een verlaging van de kostprijs, duurzaam ondernemen en verhogen van de opbrengstprijzen staan hoog op de agenda van varkenshouder Bert Rijnen. Om dat te bereiken werkt hij samen met drie andere grote Brabantse boeren binnen de coöperatie de Heyde Hoeve (zie kader). Onder dezelfde naam brengen de vier varkenshouders merk vlees op de markt. Het vlees wordt vooral verkocht in ambachtelijke slagerijen en het 'out of home' kanaal. En met succes. Zo mochten de boeren al de prijs voor 'Het beste varken van Nederland' van Urgenda en Foodlog in ontvangst nemen. En er is meer: zo proberen de boeren hun bijdrage aan de biobased economy te leveren door mest te verwerken en te verwaarden.

'Momenteel concentreren wij ons met de Heyde Hoeve sterk op het nog beter in de markt zetten van ons vleesmerk', licht Rijnen toe. 'Twee keer per jaar vindt daarbij overleg plaats met externe experts om onze 'handel en wandel' door te spreken. Daarbij worden aandachtspunten, trends en verbeterpunten bekeken over de volle breedte van onze bedrijven en de coöperatie.' Rijnen refereert aan 2008, het jaar waarin binnen de Heyde Hoeve gestart werd met het vergisten van mest. Inmiddels wordt binnen de coöperatie jaarlijks vijftigduizend ton CO₂ bespaard. 'Onze bedrijven zijn in plaats van energievragers netto leveranciers geworden. Bovendien hebben wij ongekend veel kennis en expertise opgebouwd over mestvergisting in combinatie met co-producten. De co-producten zijn daarbij zeer divers, van gras tot afvalstromen. Overigens hygiëniseren wij de digestaat die uit de biogasinstallatie komt en exporteren wij deze naar Duitsland. Vorig jaar hebben wij op die manier vierhonderdduizend kilo fosfaat over de landsgrenzen gezet.'

Mineralen

Bij de afzet van het gehygiëniseerde digestaat zijn volgens Rijnen flinke veranderingen op komst. 'En dat zijn positieve veranderingen. Momenteel dienen wij vijftien euro per ton te betalen voor het afzetten van het digestaat. Een rare situatie met de wetenschap dat deze hoeveelheid digestaat een waarde van twaalf à dertien euro per ton kent door de aanwezigheid van NPK-mineralen. Om die reden zijn wij ons procedé aan het herinrichten. Straks scheiden wij de digestaat in een dikke en dunne fractie. De dikke fractie kunnen wij indrogen met restwarmte en afzet-

ten in bijvoorbeeld de vorm van mestkorrels. De dunne fractie bevat stikstof en kalium. Die willen wij eruit filteren. Vloeibare stikstof en kali zijn bijvoorbeeld interessant voor gewasbescherming. Tenslotte willen wij het restproduct - veelal water - van de dunne fractie via omgekeerde osmose dusdanig zuiveren dat het geloosd mag worden op het oppervlaktewater.'

Met de komst van de mestverwerkingsplicht per 1 januari 2014 zal ook de rest van de agrarische sector volgens Rijnen een flinke stimulans krijgen om net als zijn coöperatie aan de slag te gaan met het verwerken en verwaarden van mest. 'Als een van de koplopers kunnen wij echter nu al zeggen dat de cirkel rond is. Wij zijn trots op het feit dat wij aan de voorkant allerlei reststromen kunnen gebruiken als voer voor onze varkens, zoals aardappelschillen en kaaswei. De mest die onze varkens aan de achterkant produceren gebruiken wij dus voor vergisting, maar straks ook voor het terugwinnen van mineralen. Dat maakt de cirkel rond.'

Rijnen besluit: 'En ten aanzien van mineralen en mest staan wij pas aan de vooravond van wat er mogelijk is met het hergebruik van allerlei nuttige materialen. Naar mijn mening is het daarbij helaas zo dat je als innovatieve ondernemer bijna altijd tegen belemmerende wet- en regelgeving aanloopt. Elke bestuurder heeft zijn mond vol over de biobased economy en de te maken cross-overs met de agrosector, maar vervolgens wordt je door wet- en regelgeving van diezelfde bestuurders in een keurslijf geduwd. In feite word er een diarreë aan regelgeving vanuit de gemeenten, provincie, Den Haag en Brussel over ons uitgestort waardoor je door de bomen het bos niet meer kunt zien.'

Over De Heyde Hoeve

De Heyde Hoeve is een coöperatie van vier boeren. Naast Bert Rijnen zijn dat Tiny Schepers, Leon Knoops en Gerard Driessen. Samen hebben ze vijftien bedrijven, met in totaal zo'n tweehonderdvijftigduizend varkens. De boeren produceren onder meer stroom uit biogas. Deze wordt voor het eigen bedrijf en de energievoorziening van zo'n zesduizend huishoudens aangewend.

